

NIE ODCINAJ SIĘ OD PRZESZŁOŚCI. DBAJ O ZABYTKI

Posted on 13 grudnia 2022

Ruszyła kolejna odsłona kampanii społecznej przygotowanej przez Narodowy Instytut Dziedzictwa, której celem jest ochrona zabytków przed niszczeniem. Na jesieni w mediach i przestrzeni publicznej pojawił się spot oraz billboardy. Teraz realizowane są kolejne działania, już niebawem zostaną opublikowane opowiadania kryminalne, podcasty oraz audiobook.

Pierwszy etap kampanii pt. **Nie odcinaj się od przeszłości. Dbaj o zabytki** został przygotowany ze szczególnym uwzględnieniem perspektywy młodego pokolenia i skupiał się na wybranych przyczynach niszczenia zabytków: wandalizmie, wyburzaniu i zabudowywaniu oraz nielegalnych przebudowach. Przekaz spotu oraz towarzyszących mu billboardów miał mówić o zabytkach w zupełnie inny sposób – dla młodych, filmowo, krótko, atrakcyjnie wizualnie. Wykorzystując takie kody przekazu jak kolaż, nowoczesny montaż i przenośnię. W realizacji spotu brały udział znane postaci filmu i komunikacji. Realizację nadzorował reżyser filmowy Łukasz Palkowski, laureat wielu nagród, a oryginalną muzykę przygotował Bartosz Chajdecki, ceniony kompozytor filmowy. Kampania społeczna bazowała na mediach internetowych, ale pojawiła się również w przestrzeni publicznej największych miast w Polsce, na autobusach, billboardach i w środkach komunikacji miejskiej.

Z badań przeprowadzonych przez NID wynika, że ponad 80% Polaków deklaruje konieczność dbania o dziedzictwo, ale już tylko 40% deklaruje osobiste zaangażowanie w taką ochronę. Brak poczucia odpowiedzialności za dobro wspólne oraz brak wiedzy, jak właściwie chronić zabytki – to najpoważniejsze zagrożenia dla przyszłości naszego dziedzictwa kulturowego. Dlatego Narodowy Instytut Dziedzictwa od kilku lat prowadzi akcję **Zabytki to Twoje dziedzictwo. Nie pozwól niszczyć – reaguj**, która ma na celu uświadamianie szerokiego grona odbiorców o istotnej roli zabytków w naszym życiu i konieczności ich ochrony. We wcześniejszych edycjach akcji były poruszane między innymi problemy przestępczości przeciwko zabytkom archeologicznym oraz dewastacji obiektów ważnych dla kolejnych pokoleń. Do współpracy zapraszano ambasadorów akcji, a nawet zainicjowano ruch społeczny pod hasłem #niemamojejzgodynato – aby każdy mógł wyrazić swój sprzeciw wobec dewastowania zabytków. **Kampania została również zauważona i doceniona w środowisku branży public relations, otrzymując w 2021 roku nagrodę Brązowego Spinacza.**

W 2021 roku **do ambasadorów akcji** „Zabytki to Twoje dziedzictwo. Nie pozwól niszczyć. Reaguj!” **dołączyli polscy pisarze kryminałów. Hanna Greń, Ryszard Ćwirlej, Bartosz Szczygielski oraz Marcin Wroński** napisali wciągające, mroźące krew w żyłach opowiadania o przestępstwach i wykroczeniach przeciwko zabytkom. W tym roku kolejne opowiadania przygotowują następujący autorzy: **Joanna Jodełka, Marta Guzowska, Leszek Talko, Piotr Borlik oraz Tomasz Duszyński.**

Niebawem opowiadania zostaną opublikowane na stronie internetowej kampanii: <https://zabytki-reaguj.nid.pl/>, a w raz z nimi audiobook zawierający wszystkie opowiadania. Natomiast na platformach Spotify, Apple Podcasts, Google Podcasts oraz na YouTube

zostaną opublikowane niezwykle ciekawe podcasty, w których Mikołaj Szymiec będzie przepytował naszych autorów o zabytkach, kryminałach i ich doświadczeniach.

W działaniach edukacyjnych Narodowego Instytutu Dziedzictwa przypominamy, że dziedzictwo kulturowe stanowi podstawę funkcjonowania społeczeństwa, mówi o naszej historii, pozwala lepiej ją zrozumieć. Jest świadectwem tego, jak dawniej żyli ludzie, jakie mieli wartości, jak toczyły się ich losy. Zachowuje pamięć o osobach i wydarzeniach z przeszłości, edukuje, jest źródłem wzruszeń, rozbudza ciekawość, inspiruje artystów i twórców. Dlatego uświadamiamy, że należy je chronić – bo to nasza wspólna przyszłość.

- O zabytkach mówi się, że stanowią nie tyle to, co odziedziczyliśmy po naszych dziadkach, ale to co pożyczyliśmy od naszych dzieci. Raz utracone jako zasób nieodnawialny, bezpowrotnie zubażają naszą kulturę. Stanowią nośnik pamięci społecznej, stanowiącej podstawy naszej tożsamości. Dają poczucie przynależności, są budulcem wspólnot lokalnych, jak i narodowych. Dlatego tak ważna jest dbałość o właściwy stan ich zachowania. Niestety zabytki są niszczone, wiele z nich bezpowrotnie znika. Zaniechanie opieki lub celowe działania, takie jak wyburzanie, nielegalne przebudowy lub akty wandalizmu, doprowadzają do uszczuplenia zasobu zabytkowego, którego nie da się odzyskać – mówi dr hab. Katarzyna Zalaszińska dyrektor NID.

Autorzy opowiadań, którzy napisali dla nas mrożące krew w żyłach opowiadania o przestępstwach i wykroczeniach przeciwko zabytkom:

Joanna Jodełka (ur. 1973)

Pisarka związana z Poznaniem, gdzie ukończyła studia na wydziale historii sztuki UAM. Zadebiutowała w 2009 r. powieścią kryminalną „Polichromia. Zbrodnia o wielu barwach”, za którą otrzymała Nagrodę Wielkiego Kalibru. Uznawana jest przede wszystkim za twórczynię kryminałów, choć również umiejętnie miesza konwencje gatunkowe, takie jak kryminał, thriller, powieść sensacyjna, obyczajowa czy psychologiczna, co nadaje jej powieściom wyjątkowego charakteru.

Marta Guzowska (ur. 1967)

Autorka dobrze znana miłośnikom powieści kryminalnych. Doktor nauk humanistycznych, od ponad dwudziestu lat jest archeologiem. Pracowała w Troi, w najbardziej prestiżowych wykopaliskach świata. Autostopem zjeżdżała całą Turcję, wyspy greckie i pół basenu Morza Śródziemnego. Literacki debiut Guzowskiej na rynku wydawniczym w Polsce miał miejsce dosyć późno, bo w 2012 roku. Jednak za debiutancką książkę autorka została nagrodzona Nagrodą Wielkiego Kalibru.

Leszek Talko (ur. 1966)

Z wykształcenia archeolog śródziemnomorski. Reporter, felietonista, pisarz. Zdobywca nagród Grand Press za dziennikarstwo specjalistyczne. Autor ponad 20 książek, w tym cyklu kryminałów o komisarzu Nemhauserze pisanych pod pseudonimem Wiktor Hagen.

Piotr Borlik (ur. 1986)

Autor popularnych powieści kryminalnych, znany przede wszystkim z serii „Boska proporcja”. Zadebiutował, jako pisarz opowiadaniem *Matko moja!*, nagrodzonym tytułem opowiadania miesiąca czasopisma literackiego *Chimera*. Jest mistrzem Holandii oraz laureatem trzeciego miejsca w otwartych mistrzostwach Czech w grach logicznych, co nie pozostało bez wpływu na jego kryminalny debiut.

Tomasz Duszyński (ur. 1982)

Dziennikarz, pisarz i scenarzysta gier komputerowych. Jeden z pomysłodawców projektu Tramwaj Gwiazd i Strzeleńskiego Festiwalu Literatury. Związany z Radiem RMFfm i Radiem Aplauz. Zajmuje się pisaniem przede wszystkim opowiadań i powieści fantastycznych oraz kryminalnych. Opiera się na takich gatunkach jak Nowa Fantastyka i Science Fiction Fantasy i Horror. Pisze również regionalne legendy, związane z ziemią strzeleńską i wiązowską. Jest laureatem Nagrody Złotego Pocisku Publiczności za powieść pt. „Głaz”. Zdołał również wyróżnienie jury Kryminalnej Piły i nagrodę Kryminalny Magiel. Nominowany do Nagrody Wielkiego Kalibru za powieść pt. „Toksyční”.

Niebawem na platformach Spotify, Apple Podcasts, Google Podcasts oraz na YouTube zostaną opublikowane niezwykle ciekawe rozmowy z autorami opowiadań, które przeprowadzi dziennikarz, prezenter i konferansjer, Mikołaj Szymiec.

Kampania została zrealizowana w ramach zadań wpisanych w Krajowy Program Ochrony i Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022, dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.